

TIDEVARVET

Nr 38 · 17 September

Nr 38 · 5 årg. 1927

Tidevarvet Nr 38

Nationernas förbund har haft sin årliga höstmanöver i Genève och diskuterat frågan: Hur ska vi slippa krig?

Statistisk årsbok har inspirerat till artikeln: Smörgåsen och politiken.

Vår ledande artikel tar upp socialdemokratiska kvinnodagens paroll: Fred, frihet, rättvisa.

Ida Norrby, Elsa Brändström och Anna Linder äro tre namn, med en duktig gärning bakom. Tidevarvet inser det till fullo och erkänner det gärna men anser att deras utnämning till doktorett blivit en pricking av den vetenskapliga kvinnogärningen i Sverige.

Skylltöcker och människor filosofera över filmen i samband med premiären av Ungdom.

Stockholmsförbundet

Frisinnade Kvinnors Riksförbund sammanträdde i Aeska världshus torsdagen den 22 Sept. kl. 19 (7) Doktor Alma Sandqvist berättar om sina intryck från Befolkningskongressen i Genève. Tag avgår från Saltjobadsstation vid Stadsgrändn kl. 18,20. Stupkr. 2:50.

Hur ska vi slippa krig?

Den stora frågan i Genève.

Programmet för Nationernas förbunds församling var så fulltecknat av humanitära frågor, att man nästan väntade att församlingen skulle komma att likna en social kongress. Det är i och för sig bra att Förbundet ägnar sig åt alkoholfrågan och rensar upp i den djungel där slavhandel och kvinnohandeln trivas. Men samtidigt räddes man faran att dess uppmärksamhet skulle avledas från de stora politiska frågorna. Knepet känner ju var och en som har med barn att göra och det användes också av härkande folkgrupper genötmed som komma för att dela makten.

Men tidens våldiga problem: hur ska vi undvika krig? trängde sig fram med en sådan inre makt, att det bröt diplomaternas finter och vräkte undan alla intriger och förbehåll.

Tidens ängest för krig bröt sig fram med de små nordeuropeiska staterna som medium. Hos dem finnes minsta motståndet och största känslan av att deras framtid beror på möjligheten att rätt och skiljedom träda i krigens ställe.

Så blev då denna fråga om avväjande av krigsfaran grundtemat i alla debatter. Man får ett intryck av att det är under stor vända och

många svårigheter församlingen brottas med problemet. Så fort man börjar gå in i praktiska detaljer, inträda intressenotstärna och det hela blir så komplicerat. Nya tankar ska passera genom gamla hjärnor, och det är inte så lätt att tankarna spränga hjärnorna. I stället smula hjärnorna sönder tankarna.

Avrustningen har blivit satt som en lista tempot i avvecklingen av kriget. Allt med staterna var på sitt håll arbetat på att stärka sin slagkraft för kommande krig, skola de medels sjöfördrag och utbyggnad av säkerhetsförordningar betrygga sin säkerhet fram till den punkt då de kunna vägra avrusta. Det är två motsatta tendenser som dra åt olika håll. Man begär så mycket garantier mot avrustningens risker, att man under tiden går rakt mot rustningens yttersta far: krig.

Vid denna församling föreslog nu Holland att Förbundet skulle skynda på utvecklingen genom att ta upp Genèveprotokollets förslag till förnyat studium. Förbundspunkten meger krig som yttersta nödfallsvägar för en enskild nödfallsmedlem. Genèveprotokollet tänkte sig ett solidariskt krig från de förbundna staternas sida mot en fridstörare som en yttersta nödfallsvägar. Fridstörare är den som vägrar under-

kasta sig skiljedom, resp. vägrar ingå vapenvila.

Protok. lades 1925 till handlingarna emedan England inte ville underkasta sig obligatorisk skiljedom. England har samma politiska ledning nu som 1925 och har sagt ifrånt att det inte ätar sig förpliktelser över dem det åtagit sig i Locarnopaktens. Men trots att svårigheterna finnas kvar, återkommer tanken på en utvidgning av de förpliktelser som medfjåra medlemskapet i Förbundet. Vi måste ju studera, överväga, arbeta ut nya mera antagliga förslag, omsorgsfullare definiera begreppet angripare, tydligare ange kedjan av mått och steg mot angriparen och ge klarare besked om sanktionernas innebörd. Vi måste skapa en rättsordning som icke har kryphål, icke ger förövändning för förtryck, icke förevarig bestående orättvisor, som för alla även för stormakterna är bättre än alla privata säkerhetsåtgärder.

Detta är arbete för folkrättsliga experter, men det är atmosfären, stämningen, belysningen över problemerna som gör detta arbete lätt eller svårt. Skulle det inte bli lättare att arbeta och lösa svårigheten, om varje land komme till varje församling med en gåva eller ett offer

(Forts. å sid. 4.)

Smörgåsen och politiken.

För några år sedan var det mycket vanligt, att man uppe i Norrland hörde trädgårdsinträdare människor klaga över, att det var absolut ingen idé att försöka odla grönsaker däruppe, fastän varken klimat eller jord lade några som helst hinder i vägen. Det fanns nämligen ingen människas som köpte dem, allt dylikt skulle tagas söderifrån. Att den kostsamaste frakten fördrade grönsakerna och den långa transporten försämrade dem avsevärt betydligt ingenting. Folk hade fått för sig, att de sörländska ästren voro så mycket finare och bättre och man var fullt och helt övertygad om, att det inte gick att få lika många kalorier ur rödbetor, som väste på egen mark.

Jag tyckte på den tiden jag vistades däruppe, att detta var fullkomligt huvudstöt, men så småningom har jag kommit underfund med, att det finns inte minsta anledning att förfassa sig. Vi äro precis lika huvudlösa i Småland och i övriga Sveriges. Man behöver bara studera vår folkhushållning sådana den är i statistisk årsbok, den sist utkomna, för att förstå, att det måste vara något på tok allas vår livsföring. Den boken är oerhörd genant för svenska folket, liksom den grad när det gäller grönsaker som när det gäller äktenskap och barn. Jag tror det skulle vara nationalekonomiskt riktigt för staten att skänka en bok till varje fa-

milj med påbud att läsa och begrundas dess siffror och innehåll. Kanske skulle då de svenska husmodrarna bland annat förstå, att miljoner av de pengar, som gå genom deras händer, rullar ut ur landet, då de med precis samma valuta för köpen skulle kunna stanna hemma i Sverige.

Det är inte alls meningen att här påleda för att vi bara skola äta det vi har och sjunga det vi kan. Så långt kommer vi aldrig, att vi kan klara oss utan tillförsel från främmande länder, ty på många många områden äro vi oönskbart beroende av andra världsdelar. Vi behöver inte ideligen äta svenska ästgäskor och uppdräda i svenska bomullskläder för att vi mer än hittills försöka lära oss att tillvarata de möjligheter som finnas och använda även de saker vi ha inom landet.

Jag återgår till grönsakerna, ty siffrorna för dem äro verkligen talande i det här fallet. Förre året importerade vi frukt och bär för över 47 miljoner kronor, medan exporten av våra egna fruktgrödor utgjorde ett miljon kronor. Den byggsamma summan av 5,947 kronor. Och ändå ha flera av våra mest framstående fackmän predikat för oss, att den svenska jorden och det svenska klimatet utmärkt lämpar sig för grönsaksodling och för odling av en mängd förenliga fruktsorter. I förbindande kan jag inte neka

mig att inskuta några vackra siffror, som visa hur mycket vi svenskar anse oss ha råd att gå ut på nöje och njutning. Arkskonsumtionen av kaffe, tobak och sprit kostade landet 121 miljoner kronor, bilar importerades till ett antal av 17,340, under det att 24 stycken exporterades. Sådana små hyckartiklar som puder, parfym och smink kostade oss över 3 miljoner.

Men låt oss återvända till detta livets nödort och något granska en sådan post som fisken. Vi ha i jämförelse med andra länder mycket fisk i våra sjöar och vid våra långa kuster, men man är tydligen alldeles för slö för att kunna utnyttja denna rikedom till tillgodogöra sig den. Det är bekymrare med import och därför införa vi sill, fisk, rökta, saltade och inlagda fisksorter för över 23 miljoner kronor.

När man ser vårt eget fiskkontor föres tanken öskt över till den fiskpropaganda, som på sista tiden ömnats i England och givit kraft till ett kommittearbete för att tillgodogöra sig den. Det är bekymrare med import och därför införa vi sill, fisk, rökta, saltade och inlagda fisksorter för över 23 miljoner kronor. När man ser vårt eget fiskkontor föres tanken öskt över till den fiskpropaganda, som på sista tiden ömnats i England och givit kraft till ett kommittearbete för att tillgodogöra sig den. Det är bekymrare med import och därför införa vi sill, fisk, rökta, saltade och inlagda fisksorter för över 23 miljoner kronor.

småningom till att emigrera. Man skoll tänka, att det här gäller 4-500,000 människor. Fisken är synnerligen närande och delikat och det finns ingen anledning, varför man inte skulle kunna ha det till middag.

Norska husmodrar äro något alldeles särskilt, när det gäller hushållning, initiativrika, praktiska och förutsedda. Dessa ha nu tagit sig en klippfiskens och därmed kan denna anses vara räddad. Man har satt i gång en väldig propaganda, väddat till folket, väddat till regeringen och har dessutom planer uppe till tillfatta en kommitté för att skaffa medel till fortsatt agitation. Man har räknat ut, att om norska folket bara vill äta klippfisk en dag i veckan, så är situationen räddad, och var säker på att husmodrarna ger sig inte, förrän de drivit det därhän.

Nu tror jag förstås inte, att det skulle vara så särskilt lyckligt, om de svenska husmodrarna ett in tre började arbeta för blåbärskompost en gång i veckan — det räcker så visst och sant med en ärtor och fläsklag! Men jag tror att det vore lyckligt, om de svenska husmodrarna kunde tillägna sig något av den tankegång, varav klippfiskmiddagen är ett onekigen mycket logiskt utslag. Det vill säga den där förmågan att se sin egen livsföring i ett större sammanhang — en förmåga som kanske i all synnerhet många

(Forts. å sid. 4.)

Kvåkarna i Stockholm.

Junan ännu efterdyningarna av diskussionen om statyrkningen äldres jag står här Sverige haft besök av en liten grupp kvåkare, medlemmar av den osynliga kyrkan. Kvåkarna äro icke missionärer i vanlig mening, deras int i riket sig inte på att ta upp nya missioner i sitt samfund, eller skapa filialer.

Men de ha en verksamhetsgren som kallas International Service. Den här arbetad under de två åren i alla de krigförande länderna. Kvåkarna ha byggd upp flera, remsat upp krigskolportaler, värdet febersjukan, måttat hungarden och klätt de nakna för att få i handling hälsa sin övertygelse att varje människa dömm det begäret att det gudomliga är värdd att det besvär man kan göra sig för den och skall visa sig vara värdd det. Na kompo de till de skandinaviska länderna inte som kvåkare, allmogenledare och limmermän utan som vännar för att stå människorn som förtrodd dem och också sådana som icke förtrodd dem. Det var delvis samma människor som levat i de ödelagda provinserna i Frankrike, i epidefimitronen i Polen och i hungerdistrikten i Ryssland. De kommo väl hit emedan de visste, att vår ställning endast skenbart är avskild, trygg och god, att vi bokade denna yta häls tidens oroliga liv, störela av dess problem och pågående av dess förövring, skrämda av perspektiven, som öppna sig.

Kvåkarna ha inte i Stockholm hållit några stora möten eller tilltåg i sin avspen. De ha samlat små grupper av människor, de ha på flera håll varit till ungdomen och härskaderna har varit de stora högkvarter. Vad ha de funnit här? Många människor villiga att lysna och många beröta att göra frågor.

När jag hörd dem tala och svara på frågor, har jag ofta tänkt på hur ytterligt svårt det måste vara att hålla vittnesbörd om en sådan här och farlig lära, en så osynlig verklighet som detta de levat i. De ärobera sig på ingen auktoritet och de överbvisa ingen av någonting. De endast söka ge ord åt sin egen visshet att människans inte alltid behöver kyrka, präst, sakrament, symboler eller religiösa hjälpmedel för att komma i kontakt med det gudomliga. Det gudomliga finnes inom varje människa, det gör sig bäst ut en röst, det är synligt som ett ljus, det lever som en kraft. Brott om äro villiga att låta det komma till uttryck. Det är deras övertygelse att inom en gemenskap denna kraft starkare kommer till uttryck än de därför de fortfarande sammahållit ett samfund i den samfund som Fox gav det. Det är ett samfund utan regering som ett parlament där man aldrig genomdriv något med andras hjälp, där man ofta tiger tillbakman och aldrig bestutar någonting som icke tillkommit som uttryck för vad alla känna vara rätt. Ett samfund alltså, där varje enskild medlem själv håller den disciplin som icke behövs i uttryck. Ett samfund för de i andan fullt varande. För första gången hörd jag här i Stockholm kvåkarna säga att de förbehåder deras form av samhälls- eller kyrka bli den nya demokrati som alla vänta på och tala om och längta efter. De trodde att kväkerns bost st i början av sin bana inför nya stora uppgifter.

Man skall se inte bara höra kvåkarna tala. Man skall se dem i det dagliga livet använda sin arbetshypotes att det går an att gå människorna till mötes i själva livet och med förtröendet. Man skall gå på deras vägar och se hur lagut de gå fram utan fruktans under en osynlig ledning, var om de äro förövisade. Då kan det hänta om man tycker sig se något mycket underbart. Man förstår då vad de menade i budskapet från sitt samfund 1924/det de gå över i översikt av ärens erfarenheter och sade att de tyckte sig ha fångat en glimt av Gud i arbetet. *Drottne.*

Äro Edra inkomster för stora?

varom inte, nedbränga Edra livsmedelskostnader genom inköp i våra butiker

varom inte, nedbränga Edra livsmedelskostnader genom inköp i våra butiker

KONSUMENTFÖRENINGEN STOCKHOLM

KNUTSONS OTTOMANER, erkända för sin hållbarhet, största utföring av överkast. Dalagatan 14.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Svulspån 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.

Mottagningstid kl. 10-11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 283 43.

Kontrakt kl. 10-12 f. m. 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:50,
kvartal kr. 2:—, Lösnamner 15 öre.

ANNONS-PRIS:
1 text ..... 20 öre
per millimeter.
Textade eller särskilt begränsade
plats ..... 25 öre

Lincoln Bloms Boktryckeri
STOCKHOLM 1927.

För längre och kortare tid uthyres
propag. vagn, centralt belägg, även
hänförelser kan erhållas. Mera
moderata priser.

D I E T H E M M E T,
Birger Jarlsгат, 14, III, tel. Ö. 1633.

Kvartslampa 1:50
Djupmetr 2—, Ultravioletta strålar.
Månghög praktisk. Läk. rek.
Elektriska Central Institutet,
Stureplan 13, 4 tr. Hias A. Gustafson.
Tel. Norr 197 92.

Gymnastikdräkter
av trikk till alla åldrar, av tyg på beställning.
Stort lager av N. F. K. livstycket
för barn och vuxna.
Fruens och barnens kläder o. smalarer
och utan klack, finnes o. kan beställas i
**Anna Ahlströms Manufaktur och
Kortvarufabrik,**
Götgatan 95, Tel. Sö. 31 184.

Nå ledigt skall tårna ligga i skon.

D A M E R!
Vid beställning av klädningar och blusar
vid Eder förtroendefullt till

MODE-ATELJEN
Sigrid Andersson
(Inneh. K. Fredrikson)
Västerlångatan 66, 4 tr.
STOCKHOLM
Telefon: N. 68 10.

Carl E. Lindgren
Birger Jarlsгатan 5

Palskappor
Palsgarnityr

Beställningar och
modernisering av pälsvärk.

Berliner BockDricka
Damernas Favoritdryck.
Måltidsdricka.

RASUNDA BRYGGERI A.B.
Tel. Hagalund 10, Postadr. Råsunda

Vid köp av villa
i Äppeliken. Smådelstien och Alsten
värd Eder med förtroende till
Byggnadsarkitekten Villabry
Höglandstorgets hjälplats.
Tel. Alsten 555.

Framkalling,
kopiering och förstoring av amatörbilder
utföres läst hos

PETERS, Stureplan 4.

Matlagningsskolan,
Humlegårdsgatan 5

LUNCH
Smörgåsar. Smår, ord, all
varmrätt, kaffe 2 rätter
1:25 1:50
Ny regim. N. 115 50. Kopingsystem.

Klararestauranten
— f. d. Klara Hushållsskola —
Drottningg. 21 B, Tel. N. 25882

Måltider
Helnaeckord, för män, 120 kr.
Toupeer 4 kr carte kl. 6-9.
Arrangemang av:
Bröllop, begravningar och festliga
sammkvinn (inll kl. 12 m. av 2 fm.
Klubbkläder m. m.)
Allt till lägsta priser.
Vårdsamt O. A. Jonsson.

Damfriserings-salong
Kornhamngator 2, 1 tr. Tel. N. 844.
Shingling, Ansiktsbehandling
Manicure.

Ottomaner 2 bidd, mont. 138—
Sötlösningar 26—, Ljuddämpare 60—, Du-
chattel 35—, Madraser 8—, Flock, Kroll-
spinn 65—, Tapet 4.50, Trullö 30 öre kg.
Regler realisationsföreläsning.

DANIELSSONS VERKSTÄD,
Metargatan 6, (inlett av Södermannagat.)
Stockholm. (Etabl. 1894.) Tel. Söder 766.
Köp direkt av fabriken!

Fred, frihet och rättvisa.

De socialdemokratiska kvinnorna
ha firat den internationella socialis-
tiska kvinnodagen överallt i lan-
det. De ha firat den så, som man i
verkligheten kan firat något — men
förbort arbete för framtiden. Och
det är ett vordnadsbjudande arbete
de socialdemokratiska kvinnorna
utfört och utföra, det vilja vi ha
sagt som en hälsning till deras in-
ternationella kvinnodag. Det är på
sina plats att erinra om, vilken upp-
offring av tid, möda och krafter, som
ligger bakom detta arbete. I all
värld, att man alltid önskar mera
intresse, mera samling, man måste
dock för den skull värdesätta det
som är.

Fred, frihet och rättvisa var det
lösenord, som kvinnodagen ville gå
fram för. Fred är förvisso det mål
kvinnorna först och främst måste
sträva efter, en uppgift så stor och
så allvarlig, att den aldrig får läm-
nas ur sikte. Och det är att hoppas,
att kvinnorna allt mer måtte vak-
na för, att här göra en kraftig in-
sats. Vi kunna inte vara fullt övert-
tygade om att — som det nu yttra-
des i ett föredrag — socialdemo-
kratiska är fredens enda fullt pålitliga
målsman. Det här ännu inte visat
sig, att freden har någon säker
målsman, men vi måste skapa en
sådan, och där måste alla kvinnor
sätta in sin makt. Med fred mena
vi då inte endast fred mellan fol-
ken utan också fred inom folken,
och vi önska, att alla kvinnor ville
förenas sig i det arbetet.

Frihet är ett uttryck, vars inne-
bärning är svår att bestämma. Där
finns och kan finnas så föga av
frihet i en värld, där allt och alla
får beroende av varandra och un-
derkastade naturens lagar. Men i
en bemärkelse böra vi tänka oss
att friheten kan och skall förverk-
ligas, i personligheters andliga fri-
het och självständighet har vi rätt
att fordra den och rätt att fordra
frihet för friheten. Våra dagar är så
fattiga på denna frihet. Det är också
med en viss bekämning vi läsa
att de socialdemokratiska kvin-
norna vilja ha en skolor och
duglig och stark trupp, som står
bakom männen. Det kunde
vara en tillfälligt örvändning,
men tyvärr betecknar den ställning-
men. Partisipan hos socialdemo-
kraterna är skarp över huvud ta-
get, men desutom är den kvinnliga
parten starkt beroende av den man-
liga. Vi ville önska de socialdemo-
kratiska kvinnorna mera frihet, mera
självständighet i sitt arbete. Då
skulle också ett samarbete mellan
vänsterkvinnor i icke partisipilan-
de frågor oftare kunna ävägabrinas.

Rättvisa, det ordet talar för sig
själv. Där måste varje tid lägga sin
gärning.

Olga Elm Dahl
Modemagasin
Kungsgatan 58. Tel. 108 51
STOCKHOLM.

Hostel bröstkaramell
finnes överallt
Søkerbageri-Akilebolaget, Stockholm.

Stärkande
och tillgångs- & IDOZAN
Bakstärkande, Hemsöföreläsning.
Förbered av Idon. För alla sjuk-
IDOZAN A IDOZAN
med naturliga ingredienser.
Käns-IDOZAN
erhållet utöfrens.

Husligheten och Barmhärtigheten som doktorer.

I dessa dagar promoveras vid
Uppsala universitetets stora minnes-
fest tre svenska kvinnor som me-
diciner hedersdoktorer: Ida Norrby,
Elsa Brändström och Anna Linder.
Det är förmodligen meningen att
de ska uppfattas det som en heders-
bevisning åt kvinnorna och glädjas
drövern. Men termen "kvinnorna" i
den allmänna diskussionen motsvaras
icke av en enhet som tycker,
tänker, handlar och glädjas lika.
Innan vi glädjas oss åt att en kvinna
blivit riksdagsmedlem eller heders-
doktor, fråga vi, precis som när det
är fråga om en man: *vem är veder-
börande och varför* har hon blivit
delaktig i denna upphöjelse?

Om detta val av kvinnliga medicie-
ners hedersdoktorer måste vi säga att
det mest av allt är förvånande. Det
område innebär inte något kläder
med de tre kvinnorna eller deras
livsgärning i och för sig. Den kan
vara behjärtande och beöndrad,
vård, mycket nödvändigt beöndrad
skola följa därför att man sköter
ett arbete och en uppgift.

Men det är förvånande därför att
det går inte någon förbindelse
mellan medicinen och Ida Norrbyhs
fackskola för huslig ekonomi eller
Elsa Brändströms krigsfångehjälper
och Anna Linders bespisningar.

Medicin och kök kunna ha med
varandra att göra. Men det vill
att fröken Norrbyhs skapelse
Fackskolan kan man icke påstå
att hon utfört något självständigt
näringsfysiologiskt arbete eller re-
volutionärer den svenska hushåll-
ningen. Inte heller är hon pionjär
som hushållspedagog, ty statens
skollöksverksamhet satte in tidiga-
re. När hon göres till hedersdok-
tor vill det säga så mycket som:
någon vetenskaplig kvinnogärning
finns inte att belöna, men vi belö-
na i Ida Norrbyhs person huslighetens
själv.

Däremot går man förbi Sverges
första kvinnliga läkare, doktor Ka-
rolina Wiednerström, som utfört ett
banbrytande upplysningsarbete på
den allmänna och sexuella hygie-
nens område, och som var före sin
tid i den sociala synen på läkarens
uppgift.

Fröken Brändströms och fru
Linders fall är detta: de ha genom
frihet från plikter hemma i Sverige,
genom sin ställning som neutrala
öfverförligheten under de penningrika
ärens kunnat göra nytta i krigsflä-
derna. Detta var en möjlighet som
i och för sig är ett stort privileg-
ium att vara tacksam för. Därom
torde hela den stav av svenskar och
svenskor som fått vara med kunna
vittna. Det synes som om det borde
finnas andra former att hedra den
svenska hjälpverksamhet än ge-
nom doktorat och som om tacksam-
heten borde tillhöra de hjälpta i
främsta rummet.

Om universitetet ändå absolut
vill belöna denna verksamhet är
någon av dem som uppburit den, är
det rätt naturligt att det riktar sig
na blickar på Elsa Brändström och
Anna Linder. De böra till dem som
hårt tillfälle att mest fullt och helt
ge sig åt detta arbete och haft mest
energi och duglighet att sätta in.
Men under alla förhållanden kunde
det räckt med en av dem. Om Hus-
ligheten är en doktorhalt, kan väl
Barmhärtigheten nöja sig med en
doktor.

Någon kvinnlig humanist har inte
efter Selma Lagerlöf ansetts vara

Vi vilja ha kvin- nor i skolöver- styrelsen.

I och med nästa års ingång trä-
der riksdagens beslut i skollagran i
kraft. Den betydelsefulla delen av
dessa beslut är införandet av
*inlindad undervisning av gläb-
berkanhet* i barnens stia i skolar-
betet. — I alla länder, där omlägg-
ning av undervisningen ägt rum i
denna riktning, har därmed också
ett helt annat förhållande än förut
inträtt mellan skola och hem. Skolan
behöver hemmets hjälp för att
kunna lära känna barnen så väl
som möjligt, och förändras in-
tresset för skolans arbete ökas helt
naturligt inför de goda resultat de
nya arbetssätten medföra. Frik-
tionen mellan skola och hemmen
upphör. Ett mycket vanligt utslag
av det hjärtliga förhållande, som
sändna blir rådande mellan hem
och skola, är föräldrasammanslut-
ningarna, vanligtvis tillkomna på
skolans uppmaning, och i hög grad
bidragande till samförståndet dem
emellan genom bättre kontakt och
ömsesidig välvilja.

En sådan bättre kontakt behöves
även här i Sverige, och det vare
samt att föräldrarna medföra. Frik-
tionen mellan skola och hemmen
upphör. Ett mycket vanligt utslag
av det hjärtliga förhållande, som
sändna blir rådande mellan hem
och skola, är föräldrasammanslut-
ningarna, vanligtvis tillkomna på
skolans uppmaning, och i hög grad
bidragande till samförståndet dem
emellan genom bättre kontakt och
ömsesidig välvilja.

En sådan bättre kontakt behöves
även här i Sverige, och det vare
samt att föräldrarna medföra. Frik-
tionen mellan skola och hemmen
upphör. Ett mycket vanligt utslag
av det hjärtliga förhållande, som
sändna blir rådande mellan hem
och skola, är föräldrasammanslut-
ningarna, vanligtvis tillkomna på
skolans uppmaning, och i hög grad
bidragande till samförståndet dem
emellan genom bättre kontakt och
ömsesidig välvilja.

En sådan bättre kontakt behöves
även här i Sverige, och det vare
samt att föräldrarna medföra. Frik-
tionen mellan skola och hemmen
upphör. Ett mycket vanligt utslag
av det hjärtliga förhållande, som
sändna blir rådande mellan hem
och skola, är föräldrasammanslut-
ningarna, vanligtvis tillkomna på
skolans uppmaning, och i hög grad
bidragande till samförståndet dem
emellan genom bättre kontakt och
ömsesidig välvilja.

En sådan bättre kontakt behöves
även här i Sverige, och det vare
samt att föräldrarna medföra. Frik-
tionen mellan skola och hemmen
upphör. Ett mycket vanligt utslag
av det hjärtliga förhållande, som
sändna blir rådande mellan hem
och skola, är föräldrasammanslut-
ningarna, vanligtvis tillkomna på
skolans uppmaning, och i hög grad
bidragande till samförståndet dem
emellan genom bättre kontakt och
ömsesidig välvilja.

En sådan bättre kontakt behöves
även här i Sverige, och det vare
samt att föräldrarna medföra. Frik-
tionen mellan skola och hemmen
upphör. Ett mycket vanligt utslag
av det hjärtliga förhållande, som
sändna blir rådande mellan hem
och skola, är föräldrasammanslut-
ningarna, vanligtvis tillkomna på
skolans uppmaning, och i hög grad
bidragande till samförståndet dem
emellan genom bättre kontakt och
ömsesidig välvilja.

Josefina Hultins
Förfrågningshem, Humlegårdsg. 12, Stock-
holm. Tel. 74833. För kortare eller
längre tid finnes inoackerord.

Skyttdockor och människor.

Filmen har gjort sitt inträde i estetikens och konstvetenskapens höga akademi — uttrycker sig Elin Wagners i en artikel — Tillsvarer för några år sedan, kallad Den tredje människan. Männskan hållas på att lära sig ett nytt språk, att behärska och mästare gamla språk. Det har applicerats en viss konst, samtidigt som skilda människor för människor genom annat än ord.

Detta nya språk har fått en otroligt guggsva makt över människorna. Det är för många den enda förmedlaren, den enda väg på vilken de på många människoskildring. Filmen har med andra ord blivit en kulturfaktor, som bara en estetisk anses sig kunna räkna på sådana å. Andra människor gör det inte, de flyttas i stället i all synnerhet den senaste tiden av det mycket allvariga problemet. Huskorna vi lära oss är för att få allt bättre och bättre film! Skola vi taga emot allt som kommer tillfrån i synnerhet från Amerika eller kunna vi inte säga nej tack till det som är smärta?

I Här i Sverige ha vi icke som fallet är i l. e. utskänd inför det s. k. konjunktionsmedel. Det vill med andra ord säga att tyskarnas import av utländska filmer måste stå i en viss proportion till den inhemskas fabrikationen. Här hemma är det publikförtroendet som bestämer — förutom amerikanska smartness. För att få en god amerikansk film måste vi taga kanske tio dagliga.

Naturligtvis är problemet om god och dålig film så, det inse vi nog. Men vi antaga att detta är biografierna egentligen för att de behövs som medel för utvärderingar av vapen, borrar och lymaniskniskor, vara språk vi rakt inte förstå, anlagligen därför att de endast äro skyttdockor, som ha bra följ med livet och människorna att skaffa.

De flesta av oss läsa inte alltför många handlingar och underliga varelser. Det första, om det är riktigt fantastiskt, då äro vi nog med. Då lämnar vi detta jordelivet och seglar ut med fantasins segel. Men om det skall vara äro det i en människoskildring då tänka vi helst att det skall vara människor som handla och tänka, älska och läta, hasta och regnera ungefär som vi vanliga älska människor. En motsvarande verklighet får inte vara alldeles otänkbar.

Men det är den ofta i de amerikanska filmerna. Där skakas i varje fall den nyanteringen, som dock finns över livet och människorna. Vi ha alltesammans näppt av vapen, borrar och lymaniskniskor, som det mest eller det mesta är Gudskölev inga enda av oss. Denna släkt skap mellan oss jordborna och filmens människor, som vi nästan upphettat att begära av den amerikanska produktionen, och finna den också ibland. Såvida det inte är generalisatfilmer som Karl XII och Fänrik Sjö.

Det är nog mycket svårt att skildra människor om filmen, betydligt svårare än att skildra dem med ord. Därför börjar det naturligtvis äro mycket även inom de svenska filmerna. Mycket blir skyttdockor där också, men en stråvan finns i alla fall att få kött och blod på dockorna, att få tankar i deras huvuden och logik i deras handlingar. En exponert hölls för jämne andra 'Ungdoms den film, som Elin Wagners tillsammans med regissör Hytén-Cavallins har skapat och som nyigen haft sin premiär i Stockholm.

Handlingen utspelar sig i våra dagars Stockholm. En ung flicka, Lisa Lind, fördröjdar att taga plats framför ett magra och ligga andra till last, sedan hennes farbror, den gamle mallaren, ämnat henne gå till ett bättre värld. Hon får anställning i en Anderssons hus, som behövs av skapredatorn Anderson och hennes hustru. Skapredatorn är en några och femtio års man och det gör sig det mycket väl kan. Skapredatorn blir lär i lilla Lisa med skolans och oefarenhetens drag över sig.

Många kvinnor har han lagt brovid sin hustru, men alla skulle kan lämna och viga resten av sitt liv åt Lisa. Lisa är för ung för att förstå, vad som egent-

Industrien — folkhögskolans arbetsfält.

Arbetet i och för sig utlöser ingalunda någon tillfredsställelse, endast förtjänen är mödan värd, skrev för någon tid sedan en tidning, då frågan om den arbetslösa ungdomens ställning till arbetet var uppe till diskussion. Det är i och för sig mycket nedslående att behöva anlägga en sådan synpunkt, men man kan inte helt bortse ifrån den. I varje fall kan man inte komma förbi den med blotta ord om att varje arbete, hur enkelt det än är, kan göras mer eller mindre värd genom större eller mindre personlig insats. Det finns i alla fall arbeten i all synnerhet detaljarbeten inom industrin, som fordrar oerhörd litet av individualitet, som stänger synvidden så att ingen guld tycks bli öppet ut mot det hela.

Hur skall man då kunna hjälpa den industriarbetande ungdomen att tro på detta faktum eller rättare sagt att med öppen blick härifrån söka finna vägen till sin egen personlighet, få uttryck för denna och lära sig förstå vad tiden fordrar av dem och vad de böra fordra av tiden? Hur skall man kunna vidga deras intresserfär och geva dem nya impulser?

Dessa mycket allvariga problem diskuterades bland annat livligt vid det möte, som folkhögskolans lärareförening höll på Aavalla hem. Ett flertal för folkhögskolans betydelsefulla pro-

blem avhandlades under mötet, men det enligt de närvarandes mening viktigaste diskussionsämnet var just frågan om industrins ungdom och folkhögskolan. Inledningssamförandet hölls av ledaren för Tobaksomnipolets sociala arbete, fröken Hertha Svensson, Stockholm. Under en lång tids arbete bland den industriarbetande ungdomen har hon mer än de flesta kunnat samla rön och erfarenheter på detta område och de synpunkter som tilldragit härnadan kommer att anlägga ör helt och hållet hämtade ur detta anförande.

En av de största farorna för en ung människa, som dag efter dag är bunden vid samma arbetsplats och med samma arbetsrörelse är den ensidiga iverdär, som skapas omkring henne. Det finns inget tyngsmedel till horisont, hon kan inte finna någon trädända som leder till det enda frimorgens uppgift måste tyckas öndligt förbättra förhållanden.

Även på ett annat håll är denna unga människas instängd. Hon saknar varje möjlighet att taga egen initiativ, att få utlopp för sin skaparljva. Den är bekvämt för fabriken, som inte reflekterar, ty ingenting får haka upp sig på individualiteten. Detta skapar oundvikeligt en viss brist på ansvar, som återverkar på den unga människans hela livsföring.

Mot de missförhållanden som ligga i det industriella arbetsnät fördras en motivik och denna motivik söka vi i folkhögskolan i dess nya gestaltning. De unga industriarbetare och arbetarkonnan behöva en tid komma bort från mötningarna arbetarearbetsvägar, de behöva komma bort från känslen av nummer för att i stället bli bedömda som människor.

Denna ungdom är i själva verket ett mycket tacksamt fält för folkhögskolans arbete. Den offerar mer för att skaffa sig bildning än någon annan ungdom gör och dessa offer skapas ett bättre värdesattande av den bildning. Tid och timpenning betyder mycket mer för dem än för t. ex. jordbrukarungdomen. De äro desutom mer praktiskt insäffda på livet och detta återigen ger dem ett motigtare sinne, en förmåga att likaså uppfatta det nödvändiga, det de behöva för sin människoutveckling, om man så får uttrycka sig.

Om nu detta är sant, varför kommer då icke den industriarbetande ungdomen i större skolor än vad som är förhållanden till folkhögskolorna? Därför att det finns alltför stora hinder för många, men hinder som ör möjliga att undanröja, om både enskilda människor och statsmakerna vilja hjälpa detta. Först och främst gäller det den ekonomiska sidan av saken, denna måste i första hand statsmakerna taga hand om. Det behövs analog till fler och isynnerhet kortare kurs och en frihet för skolorna att få anordna kursen av olika slag med en hittills. Det behövs dessutom nya stipendier till ett större antal än hittills.

Det finns ett annat stort hinder och det är industridomstoms obehörskaps med folkhögskolan. Där kunna enskilda människor träda hjälpsamt till. Man kan använda sig av många medel, anordna folkhögskolefärdar, sommarläger, tillfälliga besök vid en folkhögskola, s. v. allt detta för att ungdomen skall få kontakt med denna skolform. Nu förstå många av dem icke, vad folkhögskolan vill geva dem.

Överhuvudtaget behövs det inom alla samhällsklasser ett kraftigt upplysningsarbete för att få människor att inse personlighetsutvecklingens betydelse för samhället. Människor måste lära sig att ungdomen har rätt att fordras bildning och lyftning. Det omskapas helt icke varje nytt till knopp eller själ men det återkerer både på arbetsplatsen, i kamrallivet och i hemmen. De få en ny frimodighet, de lära sig att bättre skilja på stort och smått, de få känna något av sambandet mellan den lilla prick av

I teorin ha vi länge insett ett värdespråk — oerhörda betydelse, i praktiken saknade vi det först i utövning. Vi skickades till hotel Continental för att intervjua två japaner, redaktör Toki Zenmaro och professor Rii Hasegawa, men kunde varken säga goddag eller adjö till dem. Det var oerhört pinsamt, men vår räddning kom i skednad av en ung svensk esperantist. Det blev visserligen Babylons föröbstoring i vår lilla krets, men det gick i alla fall. Samsamellat talade japans såder sig eget tungt, till talen talade de esperanto och slutligen talade han svenska till oss.

De båda japanerna, av vilka den ene är modersmålar i Tokios största och modernaste tidning och den andre professor i internationell privaträtt vid ett kornakni universitet, voro deltagare vid den stora internationella esperantokongressen i Danzig. Efter kongressens slut på de på bestånd av japanska staten företaget på studier i Europa och därvid gjort även en avstickare till vårt land.

Man må vara aldrig så fast besluten att fråga om vad som helst, är intervjuerna en kvinna så kommer man för eller senare till de kvinnoförhållanden i respektive land! Naturligtvis glöde vi också snart in på detta ämne.

Det var professor Hasegawa, som förstod och han karakteriserade kvinnornas i sitt land såsom en speciell överklassrörelse. De japanska arbetarkvinnorna ha för mycket att göra, sade professor, för att bänna ligga sin tid och sina krafter åt denna rörelse.

— Innehär detta med andra ord att de japanska kvinnorna levo under sådana förhållanden att de äro tillfreds med dem och icke ensa det modern värt att arbeta för att bättre samhället.

— Änej nej, långt därifrån! — Den livliga professorn grater och minar såde bättre än ord, att på detta sätt är man icke uppfattad och den japanska kvinnans ställning. Medelklassen och den s. k. överklassen kvinnor erhålla visserligen på det hela laget samma uppföstran som männen, ha samma möjligheter att bedriva vetenskapliga studier vid de högre skolorna och ett fåtal av dem skaffas sig sedan även sin utkomst som lärare, advokater eller lärare. Men härtill sträcker sig också jämlikheten. Iva japanska kvinnor ha icke rösträtt och är naturligtvis heller icke valbara.

Man väntar dock, att det icke skall dröja alltför många år innan Japans kvinnor ämnas på papper bli politiskt jämställda med männen.

— Men är professorerna personliga uppfattning om kvinnoförhållanden i Est her land?

— I allmänhet ställa vi män oss inte annat i Japan och vi ha många män som ledare inom kvinnoförhållanden. Som en aktuell politisk fråga ställer sig emellertid saken något annorlunda. Min egen uppfattning är att den kvinnorna ännu äro alltför konservativa för att man skall kunna geva dem politisk fullmyndighet. De komma inte att använda den i reformvägen ännu, en uppfattning, som jag förstås inte stött för i de erfarenheter, som gjort i flera av de europeiska länderna efter kriget bland annat Tyskland och England.

— Ack vad lå Du dock är dina europeiska bröder, tänkte vi så här dags inom oss. Om inte kvinnornas röster mått parti, så skola de ingen rösträtt ha.

Med denna tystra reflexion lämnade vi kvinnoförhållanden och överginge till ett problem, som ör oerhörd brännande i de flesta moderna stater men framförallt i Japan, nämligen befolkningproblemet.

Japan har för närvarande en befolkning på omkring 60 till 65 millioner människor. I förhållande till Japans oerhörda landområde är denna siffra icke överväldigande, men endast 20 proc. av detta landområde är beboeligt och odlingsbart, de övriga delarna äro svårtilgängliga och bergiga. Beslutar man desutom, att Japans befolkning varje år ökas med 70,000 i 80,000 människor och att Amerika sedan fyra år tillbaka stängi sin portar för varande, så rannk ontgående, torde man utan svårighet inse räckvidden av detta välgiga problem.

— Det finns ingen japansk politiker i våra dagar, som ör förmögen med att tro sig kunna geva någon antaglig lösning på detta problem, sade professor Hasegawa. Det finns vissa möjligheter att dirigera jordelivet de själva representera och något större, de få erbara gemenskapen människor emellan.

Skapelsens herrar i Japan.

befolkningsoverskottet till mindre rätt beglygda delar av landet. Sydamerika står oss dessutom som exempel, men någon ställig lösning kan vi icke finna.

— Finns det icke någon rörelse i Japan, som syftar till en nationens egen reglering av befolkningstillväxten?

— I vilken omfattning kan man tala om en föredrörelse i Japan?

— Japanerna äro ett föredröskande folk och man har i Japan en stark känsla av att nationerna måste stå in på en annan väg än den nuvarande kapprustningen. Men Japan är för starkt sammankopplat med andra stater för att kunna gå en egen väg. Sin fredsväja har emellertid Japan mycket starkt proklamerat icke minst på den stora folkkonferensen i Genève. Hade Amerika och England gått till kamrat överens och hade åtskilliga beslut, så hade fattades aldrig sett dagens ljus, så är det min bestämda övertygelse, att Japan gått in för nedrustning. Delegationer reste dit med ett fast beslut att söka bringa frågan om nedrustning till ett lyckligt resultat, det var icke deras skull, att de icke lyckades.

— Vilken betydelse lägger professor vid N. F. såsom föredröskare?

— Professor Hasegawa tog skapligt.

— Grundtanken var väcker och riktig men i verkligheten har N. F. endast blivit ett verktyg i stormarkternas händer, Briand, Stresemann och de andra herrarna utnyttja förbundet för sina egna syften. Jag tror icke, att världsfreden kan komma, förrän skrankorna mellan nationerna rivits ned. Framför allt måste fullgränsrör bort- och alla människor måste få rätt till all sig själv, var dem tyder. Men dessa skrankor kunna säkertigen bli bestå, så länge staterna har sin nuvarande form.

Vem har väl inte hört dessa undanförliga förel!

— Har Japan allmän värplikhet?

— Ja, alla män äro kristligtjänstkyrdiga mellan tjugo och fyrtio år och ha en utbildningsplikt av ungefär två år.

— Finns det ingen som upprepar sig emot ett dylikt intrång på den personliga bestämmanderätten och vägrar att fullgöra kristjänsten?

Männe det var tre eller fyra gånger vår loka förl framställa denna fråga till professor! Det tog en rundlig tid innan han förstört vårt underliga spösmål, ty tolken fick förklara det genom att berättat om våra ärga värplikhetsvägrare och det civila arbete de fingo utföra.

— Vilken skakade såsom litet förvirrat på huvudet. — Nej, något dylikt förekommer inte i Japan.

R. II.

Damhandakar o. vanar för höstens mode, högsta elegans, smidighet samt hållbarhet och absolut lägsta priser i Twilfitts handskaffär, Nybrogatan 11.

"Utan kalk kan hjärtat icke slå."

Man får i regel för lite kalk i den dagliga näringens, varigenom svaghetstillstånd uppstå. Det är över 2,000 iakttagelser gjorda grundligt prövade kalk medlet

Kalken

använder denna kalkrist, och många sjukdomar såsom återförkylning, engelska sjukan, körtel-sjukdomar, tuberkulos, blodförlust, astma etc. undvikas. På alla sjukhus i A. B. L. bletter och pulver. Priset är för litet för att betyda något. Önskas ytterligare upplysningar om Kalkens betydelse för organismen och speciellt för bildande och användande av kalk, svar på de bättre utveckling av barnets bebyggnad (friska länder) så använd bifogade kupong.

A. B. L. Kalken, Kungälv, S. Stockholm I, Tel. 12196. Sänd mig gratis och franco: Kalkens värde och broschyr. Namn: ..... Adress: ..... Titel: ..... Adress: .....

HÄLSOVARDSAFFÄREN SAMHÄLLSHYGIEN A. B.
Allt för MODERVÄRD och SPÅDBARNSVÄRD
REGERINGSGATAN 31^{III}. Hiss.
AFFÄRSTID KL. 11-15.

Hur ska vi slippa krig?

(Forts. fr. sid. 1.)
 för det hela väl? Det kanske inte kostade Tyskland så mycket som det skulle kostat England eller Frankrike att vid denna församling förplikta sig till obligatorisk skiljedom vid alla under Haugdomstolens hörden tvister. Men det var ändå en southhandling ett bidrag till den gemensamma skatten. Sverige lovade för sin del att följa en fredlig ekonomisk politik i enlighet med den ekonomiska världskonferensens förslag. Vi kunde ju också lagt Litvagementets dragoner i oferskålen.

Om det gärna användas uttrycket moralisk avrustning skulle någon verkligt, skall det väl betydja vilighet att offra något av sina egna förbehåll och synpunkter för det stora gemensamma målet: fredens bevarande.

Den paneuropiska unionen uppmanar i ett manifest Europas ledande statsmän att sammankalla alla Europas stater till en andra Locarnokonferens som skall utsträcka Locarnomaktens utfästelser att icke angripa varandra och hjälpa varandra mot angripare till att gälla hela Europa. Detta manifest går i linje med hela den paneuropiska rörelsens strävan att verka för en europeisk enhet innanför Nationernas Förbund. Genèveprotokollet var för stort tilltaget menar manifestet, ty det avsåg hela världen. Locarnopaktens är för liten, vi be behöva en europeisk pakt, ett politiskt erkännande av värdet redan för handensvarande ofrånkomliga inreuropeiska beroende och sammanhang.

Om Europas folk kunde tala, heter det, icke genom sina parlament, icke som partier eller klasser utan som fäder och mödrar, barn och makar, bröder och systrar, som pinade och jagade människor, så skulle de med överväldigande enstämmighet förena sig i ett rop efter fred. De skulle överrösta yrkesheternas och vilseländarnas sofistiska invändningar. Men dessa arma miljoner äro stumma.

Nej, de äro icke stumma, de äro värre än så: fullropande av fördom. De tro att de uttrycka sig freddsligen genom att ropa på försvaret och att de säkra sig mot den hotande framtiden genom att uppkalla de krigiska dygderna och ta den fosterländska offerviljan i krigets tjänst.

Medan församling, råd, kommissioner och kommittéer svennas i Genève, måste allmänna meningens genomplöjas ut bland folken och de måste läras att se verkligheten i ögonen och förstå vägnarna till riddning. Svårigheterna i Genève äro precis så stora som folken inhålla sig att de äro, ett större.

Faderskapets tragedi.

Av Ruth Persson.

Nå, lösen var hans. Och han skulle säga upp sin tjänst strax, så han kunde åtaga sig arbete, som lösnade sig bättre än vad drängtinget gjorde. Sedan skulle det bli att köpa egendom och riktigt på allvar gripa sig an med arbetet på den. Han drog djupt efter andan, när han tänkte därpå, och kände hur lungorna fylldes och hur blodet flög som liv genom kroppens alla muskler och nerver. Han var stark nu — och maktig. Stark som aldrig någonsin förr och tillmöds som en fullständig fri varelse med mycket att bestyra och ordna.

Men den gamla fick rätt. Ut i oktober månad skrev modern och underrättade om, att nu hade hon gift sig och i början av december ämnade hon och mannen komma till att hämta dottern med sig. Hon skrev att hon fruktade, att det skulle komma att bli tomt efter henne både för den gamla och för Anders, ty hon förstod att även han fäst sig vid henne. Men hon bad den ändå inte missuna henne hennes lilla flicka. Hon hade näst sakna henne så mycket under de åren, som gått, och gladda sig nu så innerligt åt att få henne till sig och mycket annat skrev hon, vackert och hjärtligt. Men när den gamla läst Anders låsa brevet, såg han ingenting annat än detta, att man ämnade taga hans barn ifrån honom, och handen han höll brevet i föll hårt mot bordskivan.

Smörgåsen och politiken.

(Forts. fr. sid. 1.)

humsöderna sakna. — Gud nåde mig nu hushållskonsumtion journalist för alla gamla och erfarna och dukliga humsöderna men är det inte så att de alla flesta ha orimligt svårt att fatta sambandet mellan torgränsarna å ena sidan, vår handelsbans, tullar, frakter och lagar å den andra? Om priserna stiger eller sjunker, det ser man nog. Men vad på prisförändringen kan bero, vad t. ex. ett handelsavtal med ett främmande land kan betyda, vad ett tillfälligt jämsbär, vad det överhuvud taget nationalekonomiskt betyder, om jag ordnar mitt liv så att ber så, det har samnerligen inte gått upp för många. I annat fall skulle väl de flesta humsöderna inte med en sådan upphöjd likgiltighet som nu beraktat blivit allt vad till det politiska livet hörer. Det verkar som om de trodde, att inte ens dyningarna därav kunde nå dem, och att allt skötes bäst dem förutan. De inser inte att svallågorna från ett riksdagsbeslut mycket väl kan skölja över dem, nästa gång de går på torget.

Vi har här i Sverige förfärligt mycket löcker och tidingar speciellt för humsödernas räkning. Att mistone bruka vi få upp en hel del på redaktionen. Sist var det en omkaper utöver det vanliga ryska kunnskapsmätet. Man hade gjort hans bekymmer till en visa i hela församlingen, men annat rå än att föga sig hade man ju inte kunnat ge honom. Nu skulle han försöka, om det inte vore möjligt övertala landsfiskalen föra talan för honom. Ty det var hans mening att i värd fall processa med modern om rätten till barnet. Men detta var sista resursen, och vikten av det steg, han ämnade laga, berog honom så stort som både sans och förnuft. Galscherorna vore avtagna det var endast att sträcka ut handen och knöka på dörren, men han kom sig inte för att göra det. Han bars stod och torkade sig i pannan med en blåpäckig näsduk. Utåt mot fönstret och uppåt mot läret, utåt mot fönstret och uppåt mot läret, gång på gång, gång på gång. Skakade ut näsduken och begynte på nytt omigen.

På dörrposten i till kontoret satt en vit postknapp. Tryck

här, stod det på den och rätt som det var märkte han bokstävorna och, läste dem. »Tryck här!» Det blev som en befalning, och immen han bunnit tänka något hade han satt fingret på knappen och tryckt till, kraftigt och länge. Han börde här en klocka begynte skramla inne i rummet och hur en stol skakade högligt åt sidan och med det samma rycktes dörren upp, och i ett slags hjälplös förväring såg han länsmannen stod framför honom och åtrifade på honom, som om han trott sig skola få höra en under rättelse om något mord begånget alldeles in på dörrarna hos sig eller annat i den stilen. Men det blev något tafatt och förläget både i hans röst och hållning, när han steg åt sidan och lät Anders träda in i rummet.

Han visste vad det var frågan om, ty folks prat hade förberett honom, men han hade fått den uppfattningen, att det var på grund av svartsjuka och illvilja, som Anders nekade lämna ut den lilla åt hennes moder. Och han hade tänkt, att han kunde ju försöka att komma till honom med sitt ärende, så skulle han minsann ge honom besked om vad han ansåg honom vara för slags personell. Men skopen i den förstugan lät honom ans hur det i verkligheten var ställt, och han kom helt och hållet av sig, och satt där lika hjälplös och bekyrrad som Anders själv. Han tyckte sig vara skyldig att säga något, som kunde ge styrka och ryggrad, för någon annan slags hjälp kunde ju inte komma ifråga. Men han hade ingen egen erfarenhet av hur det är att bli tillrädd och bedja ingenting annat än sitt eget jag, att söka styrka hos och fanna inga ord för något särskilt att säga.

Ställa om så att Anders några veckor varje år finge ha den lilla i närheten av sig skulle mjälliga för sig, föreslog han.

Men det ville inte Anders. Han kände ett ögonblick driften att förinta detta man ville föremåna honom att säga. Det fanns en allra det inget hjälp för honom. Om han röste sig tvärt och sporde hur mycket han blivit skyldig.

Skyldig! Ingenting naturligtvis. Och länsmannen följde honom lät vad ut på trappan.

Det var sängdags när Anders nådde den gamla stuga. Han kände behov av att ge frilt utlopp åt sin förtvivan. Han ville vilddja till den lilla. Tagna, björntalla och bedja tillis han fick henne helt i sin makt, så att hon nekade att någonsin lämna honom.

Men den lilla visste att nu skulle hon snart åter komma till modern, och hon gladdde sig åt resan och allt märkvärdigt hon väntade få återse. Hon satt på golvet och höll på att draga av sig strumporna, och när Anders blev synlig i dörren jublade hon mot honom: »O vet du Anders, du min kar! har fint. Så fint, så fint så du kan aldrig tro det. Och där finns stora, stora rum med ingenting annat i än bara leksaker. Och jag får en docka, som kan sova och tala

och som har riktigt häg och riktigt tänder. Och en häst med riktigt man och riktigt svans. Och jag får nya kläder och blir så fin, så fin, vet du. Och ute på vägnarna är stora lampor med ljus, som kan tändas av sig själv.»

Hon skrattade lyckligt och hela hennes lilla ansikte strålade mot honom av glädje och förväntan. Han kunde ingenting säga. Endast hålla henne hårt infäll sig och se på henne. Så släppte han henne och sade godnatt och gick. Men vid trädgårdsgården stannade han och lyddes. Han hörde den lilla röst och jubel. Orden kunde han inte urskilja men de lyckliga små skratten nådde klara och tydliga ut till honom. Så släcktes ljuset och det blev tyst därinne. Nu var det slut. Novembernatten låg mörk omkring honom med släckta ljus och slängda dörrar.

Doek ur ett fönster längre bort åt vägen lyste ännu ljuv emot honom. Där innanför satt man bänkade för att avsmaka resultatet av senaste jämsningen, allt medan man lät kortpannarna rgnert dansa ner mot bordskivan.

SLUT.

1. Det här blir en tvärlig, starka Kiler så. Ni skänklar i de olika ställen och svarer, att såta bedövare, vilket allt skärf i en anstupid färgad.

2. Man Ni be-höver ej förtviva. Sopsäras flytande silver finns till tillgängligt. Flytande silver ger på sig i genombild som puttas. Flytande silver ger på sig i genombild som puttas. Flytande silver ger på sig i genombild som puttas.

3. Flytande silver ger på sig i genombild som puttas. Flytande silver ger på sig i genombild som puttas. Flytande silver ger på sig i genombild som puttas.

Flytande silver förtvija i vilkoratade färg, kemikalie, järn- och specialaffärer samt postorderaffärer. Pris per 1/2 flaska Kr. 2:50. Förevisningar, Instruktioner, kataloger, Ryggkällare, Grosseristbrödet och Guldbrä, Brötkällare, Lungkyddare, Skötkanner, Liggdörr, Damböck, Berusningsvärdar alla slag m. m. Beställ eller tillfråga oss. Illustrerade kataloger gratis.

GYLNING & CO.
 Regentgatan 5, Sthlm. T. N. 198 76.

Sjukvårds-Förbandsartiklar
 Kirurgiska Commivörer, Bandager alla slag, Elektriska Hjälpmedel, Induktionsapparater, Aderbröckströmmar, Bröckströmmar, Ryggkällare, Grosseristbrödet och Guldbrä, Brötkällare, Lungkyddare, Skötkanner, Liggdörr, Damböck, Berusningsvärdar alla slag m. m. Beställ eller tillfråga oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
 Vesterlånggatan 68 (Gåg i Fosen)
 Bygger Järskoppar
 STOCKHOLM

Modeskolan Myran

Grefmagnigatan 15, Stockholm. Tel. Östermalmen 6141.
 Kurser på längre och kortare tid i kappösöm, klädsöm och barnkläder. Beställningar emottagas. Prospekt på begäran.

Kurs för kvinnliga ladugårdsförmän

börjar vid Fogelstad Instundande 24 Oktober med 11 månaders praktisk och en månads teoretisk undervisning. Elever mottagas även på kortare tid i mån av utrymme. Anmälan till Fröken T A M M, Fogelstad, Julita.

Ingen klagan
 om man upprättat blodet, smakar magen och tarmsarna från smorda resten och utövar utövarna från kroppen, varmed man undantår roten och grundorsaken till illandö och många sjukdomar.
 Dessa för hälla organismen välgående process erhålles genom att fruktasalt-Samarin
 Det bingar sigt och per hälla. Pris per fl. 2.50. Säljes å alla apotek, hos dooghändlare, m. å.
Cederroths Tekniska Fabrik
 Stockholm

Galoscher
 Gislaveds utmärkt, kooperativa fabrik, gosl- o. flickgaloscher resp.
 4.25 o. 3.50—4.20
 herr 4.90
 dam 4.20
 barn 2.90

Säljes i kooperativa butiker (konsumtionsföreningar)